

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik

debatt@bt.no

Redaksjon: Liv Skotheim, Egil Horne Mikkelsen og Silje M. Stavrum Norevik.

Klimarealistar

LESER I BT 13.4 at professor Sigbjørn Grønås har skrive ei 500 siders bok om klimaendringar. Den kan nok vera av stor interesse for nokon kvar. Eg seier: Les og bli vis! Likevel vil eg og få seia: Les *alternativ* til Grønås si framstilling av saka, - klimaendringar!. Vi er så heldige at vi no har i nytgåve boka «Klimaet, - vitenskap og politikk» av den svenske sivilingeniøren Gøran Tullberg og den norske biologen Per Engene. Boka kom først i 2007 og er sidan omsett til fleire språk og er no komen med 2. opplag.

BOKA ER svært aktuell. Den er ein ei faktabok om klimaet som politikarane burde lesa, men som dei ikkje vil at du skal lesa! Her avslører vitenskapen det som manglar i politikken! Faktisk: Så greitt at det for dei fleste er eit gjennomførleg prosjekt å lesa boka. BT har, slik eg opplever det, hatt vanskar med å sleppa til oss som kallar oss klimarealistar og kallar oss mellom anna noko forakteleg for «klimaskeptikere».

MYKJE KUNNE vore sagt og skrive om det, men her nøyer eg med opplysningar om at for dei som har trong for god fagleg støtte for sine tankar om årsakene til klimaendringar, når desse tankane bryt med t.eks. FN's klimapanel i denne saka, finst godt stoff relativt lett tilgjengeleg.

REIDAR FURELID, SEIM

Ble spyttet på

MOBBERE er også barn, deres barndom forklarar deres handlinger. aktiviteter. Å nærmost kriminalisere mobbere kan gjøre skaden mye verre. Å være et mobbeoffer gjennom hele barndommen, ga en unik innsikt inn hva som gjør at en mobber.

Det er foreldre vi må settes søkelyset på. At et barn går fra å være uskyldig til å gjøre helt avskyelige handlinger, forteller hvor vondt dette barnet må ha det.

ALLE BARN, både mobbere og mobbeofre, trenger at vi ser hele saken fra et nytt synspunkt hvor vi ikke bruker følelsene våre til å bedømme det vi tydelig ikke har fullstendig kunnskap om.

Mobbing kan ikke fortsette å være en politisk populærsak som kommer opp en gang i året, og hvor løsningene er å skulle sette ned utvalg og å sette press på skolene som allerede er presset på ressuser.

DA JEG BLE SLÅTT, spyttet på, ledd av og kalt de styggeste ting en kan tenke seg, hadde ikke skolen råd til å gjøre noe med dette. Skoleansatte har ikke alltid viljen. De er tjenestefolk som har dårlige lønninger, som aldri blir skikkelig hørt, som får på seg mer og mer ansvar, samtidig som de får skylden for det som går galt. Slik blir det bare mer mobbing av.

THOMAS WERGELAND

Hvis vi virkelig skulle feste lit til at myndighetene ønsket å bedre den nasjonale folkehelsen, så kan de starte med følgende 10 tiltak.

Ti forslag for en bedre folkehelse

FARLIGE INNEKLIMA: Samtlige norske skolebygg må snarest settes i forsvarlig stand, krever Arne Klyve. Her fra Landås skole i Bergen.

FOTO: RUNE SÆVIG

FOLKEHELSE

Arne Klyve, undervisningsjef i Stiftelsen Bergensklinikkene

Folkehelse og forebygging er vimpelen over nasjonen. Vi har fått en ny Folkehelselov, en ny Folkehelsemelding og mange kommuner har ansatt folkehelsekoordinator. Vi skal spise smartere, trene mer og drikke mindre alkohol. Det skal satses på forebygging og folkehelse fordi det er bra for folk og bra for økonomien. Et sted å starte kan være følgende 10 forslag for å øke folkehelsen:

1. Inneklima i svært mange skolebygg i Norge, spesielt i Bergen, er direkte helseskadelig. Det samme er toalettstandarden. Dette utgjør en langt større folkehelseutfordring enn den bekymring mange politikere har for rusmidler. Samtlige nor-

ske skolebygg må snarest settes i forsvarlig stand.

2. Halvparten av alle norske 10-åringer er ikke svømmedyktige. Alle norske skolebasseng må derfor fylles med vann fra kommende skoleår, gjennom øremerkede tilskudd fra staten. En vaktmester har tilsyn med vannkvalitet og sørger for nødvendig vedlikehold.

3. Alle skoler får derfor tilbake en vaktmester. Vi må erkjenne at ideen om stordriftsfordeler (ambulerende vaktmestre) var et feilgrep. I tillegg får vi tilbake en person som har et kjærlighetsforhold til bygningen og som representerer positiv maskulinitet, noe som spesielt mange skoletrøtte gutter savner.

4. Nedleggelsen av biblioteker, de mentale helsestudio, reverseres. Sunne levevaner handler vel så mye om menneskers innside som utside.

5. Den moderne styringsformen

gjennom New public management erkennes som et feilgrep. Verken på barnehagefeltet, skolefeltet, helse – eller sosialfeltet har denne styringsmåten bidratt til noe konstruktivt. Styringsmåten er også direkte helseskadelig på fagfolk som ikke lenger føler tillit til arbeidet de utfører. En kjølig økonomilogikk fortrenger fag og etikk.

6. Det skulle skinne av norske barnehager og det haster med et kvalitetsløft. Det er her verdier skapes, ikke på børsen eller i PR-byråer.

7. Sammenlikningsmanien gjennom testing av elever og rangering av skoler ses på som helseskadelige. Det finnes mye kunnskap om at lavtprestende elever utvikler angst og

skolevegning. De som går på de såkalt dårligste skolene mister selvrespekten.

8. Helsesøstre må tilbake i full stilling på alle skoler. Svært mange barn og unge har behov for fortrolige samtaler og mange savner tålmodig voksenkontakt.

9. Forskjells-Norge må reverseres. Massiv kunnskap forteller oss at økonomisk og sosial

ulikhet er roten til kriminalitet, uhelse, ungdomsproblemer, rusproblemer osv.

10. Barnefattigdom må utrykkes. Fordelingsmeldingen (2011) avdekker at omkring 75.000 barn i Norge lever under fattigdomsgrensen.

|| *Sunne levevaner handler vel så mye om menneskers innside som utside*

Typisk norsk å klage

BARNEIDRETT

Bjarne M. Olsvold, leder Utdanningsforbundet Bergen, tidl. fotballtrener

VI LEVER i et land der tilstanden er laber. Skolen er middelmådig, veiene på u-landsnivå og skattene så høye at det er et alvorlig problem for den private velstanden. Ja, slik er i hvert fall tilstanden hvis en bruker litt tid på kommentarfelt og en del innlegg på ulike avisers leserinnlegg. Tormod Bergersen startet en flott debatt om barnefotballen, og det enkelte barns opplevelse av mestring og tilhørighet (les spilletid), mens David Genius 23. april kobler dette sammen med en rekke andre

forhold i samfunnet og slår fast at i Norge, der dyrker vi middel-mådighet.

BERGENSEN beskriver noe svært mange barn opplever hver dag. En følelse av å være mindre verd, og en følelse av at det er helt riktig at en selv holder seg utenfor når de store slag skal kjempes. Jeg har alltid ment at alle skal spille like mye i barnefotballen. Først og fremst mener jeg dette fordi barnefotballens idé og hensikt langt fra er å skaffe Brann eller landslaget bedre spillere. Barnefotballen skal ikke legges opp slik at vi «får frem de beste». Barnefotballen er, som andre sunne fritidsinteresser, først og fremst en arena der vi skal være med på å

utvikle friske, sunne barn, med en god porsjon gode sosiale ferdigheter på kjøpet.

AV DE TI TUSENER av barn som spiller fotball skal kanskje et titall av dem bli toppidrettsutøvere. Det burde være selvsagt hva som da var viktigst. Bonusen for at flest mulig trives i fotballen er at de holder på lenge, og forhåpentlig forblir sunne idrettsutøvere langt lengre enn de ellers ville vært. Spørsmålet bør altså være hvordan en kan kombinere hovedformålet (sunn aktivitet for alle) med behovet for også å kunne dyrke alles ferdigheter på ens eget nivå, også de beste. Gode fotballklubber klarer å utdanne trenere som legger til rette for individuell utvikling, uten at dette

går ut over fellesskapet. Disse klubbene lykkes både med topp og bredde i ungdomsfotballen.

BARNEFOTBALLEN har som mål at alle skal være «god nok». Det er mange elementer som bør forbedres, men verdigrunnlaget er etter min oppfatning i verdenstoppen. Forbedringen bør skje gjennom fortsatt satsing på hver enkelt, uavhengig av forutsetninger. Forumtroll og andre som vil svartmale det norske samfunnet, den norske velferden, de norske bensinpriser og den norske skolen bør ta seg en tur rundt i andre land i Europa. Noe sier meg at de kommer tilbake. Kanskje de en dag betaler sin skatt med glede også.